

Z9/25. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 25.3.2025

18. Zapojení Fondu rezerv a rozvoje v souvislosti s pilotním projektem "Zajištění menstruačních potřeb na základních školách v Brně" - návrh rozpočtového opatření

Anotace

Pilotní projekt zajištění menstruačních potřeb na základních školách v Brně představuje významný krok ke zlepšení životních podmínek dívek ve školním prostředí. V první fázi projektu budou osloveny všechny základní školy a do projektu budou zapojeny pouze ty, které vysloví zájem. Tento projekt má potenciál stát se součástí participačních aktivit města Brna a rozšířit portfolio aktivit navázaných na projekt participačního rozpočtu PARO do škol. Svým zaměřením projekt zapadá i do konceptu projektu Brno - Zdravé město, jehož řízením je pověřen Odbor participace.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

1. **schvaluje** rozpočtové opatření dle tabulky z důvodu zajištění menstruačních potřeb na základních školách v Brně, která tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu

Stanoviska

Materiál schválila Rada města Brna na R9/121 schůzi dne 26. 2. 2025 a bude předložen k projednání do Finančního výboru ZMB 19. 3. 2025

Podpis zpracovatele pro archivaci

Zpracovatel

Elektronicky podepsáno

Ing. Marco Banti LL.M.

vedoucí odboru - Odbor participace

3.3.2025 v 13:14

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Spolupodepisovatel

Elektronicky podepsáno

Ing. Aleš Doležel

vedoucí úseku - 2. úsek

4.3.2025 v 07:22

Obsah materiálu

Návrh usnesení	1 - 1
Obsah materiálu	2 - 2
Důvodová zpráva	3 - 5
Příloha k usnesení (RO_ZMB_MP.pdf)	6 - 6

Důvodová zpráva

Ve společnosti stále **přetrvává tabuizace menstruace**, což může vést k prohlubování negativních zkušeností dívek v této oblasti. Dle výzkumů z posledních let **je menstruace samotnými dívkami vnímána jako nepříjemná, nežádoucí, neví si s ní rady a je zdrojem traumatizujících zážitků**. Navíc podle zahraničních studií 10 % až 15 % dívek na základních školách může být ovlivněno tzv. menstruační chudobou. Tento jev způsobuje stres, absenci ve škole a pocit vyloučení.

V loňském roce zahájila Ostrava projekt distribuce menstruačních pomůcek na 37 základních školách, financovaný z městského rozpočtu částkou 500 tisíc Kč. Tento **pilotní projekt přinesl pozitivní výsledky**, včetně snížení absence dívek ve škole, zvýšení jejich komfortu a celkové zlepšení školního klimatu. Pro letošní roky se přidaly k projektu další ostravské školy na celkový počet 54 škol, přičemž očekávané náklady budou 1 mil. Kč bez DPH. V českém prostředí jsou však menstruační potřeby zdarma dostupné na dámských toaletách zatím spíše jen v soukromé sféře (např. společnost TESCO, restaurace a provozovny, které tuto službu poskytují svým zaměstnankyním a zákaznicím), případně na fakultách vysokých škol (v Brně je to například FSS MUNI). Průzkum společnosti NMS Market Research z prosince 2024 přitom ukázal, že 67 % obyvatel České republiky poskytování menstruačních potřeb zdarma na základních školách podporuje.

Inspiraci lze čerpat i ze **zahraničí**. Na Slovensku v Banskobystrickém kraji byl v roce 2024 projekt zajištění menstruačních potřeb rozšířen ze škol (zahájení projektu v roce 2022) i na kulturní instituce a úřady (celkem na 80 institucí). Skotsko se v roce 2022 stalo první zemí na světě, která poskytuje menstruační potřeby zdarma všem, kdo je potřebují. Menstruační pomůcky jsou poskytovány tamními úřady, školami a univerzitami. Podobné iniciativy byly zavedeny i v dalších zemích. Například ve Španělsku byl v roce 2022 představen návrh zákona, který počítá s poskytováním menstruačních pomůcek zdarma ve školách a sociálních centrech pro dívky a ženy, které to potřebují. Dalšími zeměmi, které implementují podobná opatření jsou USA, Irsko, Nový Zéland, Norsko, Francie či Nizozemí.

Cíl projektu

Pouhé vědomí, že na toaletách jsou k dispozici vložky, pomáhá dívkám čelit strachu z menstruace a pocitu stigmatizace ze strany pubertálních vrstevníků i rodiny a zvyšuje sebevědomí dívek. **Školní prostředí je v tomto směru nezastupitelným činitelem**. Včasné vzdělávání, dostupné menstruační potřeby i relevantní informace o nich a o samotném cyklu pomáhají dívkám překážky spojené s menstruací překlenout. Na nástup menstruace mají být dívky připravené a menstruace nemá být pro dívky traumatizující zážitek.

Cílem pilotního projektu je proto **zajistit bezplatnou distribuci menstruačních potřeb na brněnské základní školy**. Projekt by měl:

1. Poskytnout žákyním pocit jistoty a bezpečí, zvýšit komfort dívek a odstranit bariéry související s nedostupností hygienických potřeb.
2. Přispět ke snížení absencí dívek ve školách.
3. Podpořit destigmatizaci menstruace ve školním prostředí.

Návrh řešení

1. Pilotní fáze projektu:

- Distribuce menstruačních potřeb do základních škol v Brně po dobu jednoho školního roku (tj. 10 měsíců).
- V první fázi **spolupracovat se školami, které projeví zájem.**
- Organizační a finanční zajištění projektu: Odbor participace MMB.

2. Financování pilotní fáze:

- Odhadované náklady: do 1 mil. Kč (bez DPH), zahrnující nákup menstruačních potřeb (vloček).
- Cena jedné vložky může být při hromadné objednávce snížena na cca 1.8,- až 2,- Kč bez DPH.
- Distribuci materiálu zajistí dodavatel na základě výběrového řízení.

počet dívek v Brně (4. až 9. třída ZŠ)	podíl dívek využívajících nabídku	měsíce v roce	dny menstruace ve škole	počet vložek na den	náklady na vložku bez DPH	celkové náklady za rok
11 000	0,5	10	3	3	2	990 000

Logistika pilotní fáze:

- Dopis – oslovení ředitelů a ředitelk brněnských základních škol s nabídkou zapojení se do pilotní fáze projektu (jaro 2025).
- Následné zapojení školních koordinátorek a koordinátorů projektu PARO do škol.
- Výběrové řízení na dodavatele (jaro 2025).
- Dle proběhlých pilotních projektů musí být vložky dostupné balené samostatně po 1 kuse, a to ideálně ve dvou velikostech (standardní vložka i kusově balená slipová vložka) (září 2025).
- Umístění menstruačních potřeb na všech dívčích toaletách v prostorách u umyvadel, a to od 5. stupně ZŠ (tj. na konci prvního stupně a na celém 2. stupni). Pozn.: Dle zahraničních studií se průměrný věk nástupu menstruace pohybuje mezi 11,96 až 12,93 lety, pro ČR však data nejsou k dispozici.
- Košíčky či boxy na potřeby (případně zásobníky) je možné řešit na jednotlivých školách individuálně, např. společná (edukativní) výroba samotnými dětmi v dílnách a rukodělných činnostech (košíčky/krabice lze ušít, vyrobit či vytisknout), nebo centrálně ze strany MMB.
- Pravidelné doplňování potřeb na toalety zajistí školy (společně s doplňováním mýdla a toaletního papíru).

Doplňkové aktivity:

- Osvěta zacházení s poskytnutými potřebami mezi dívkami.
- Možnost zajistit uspořádání besed zaměřených na téma menstruace.

Vyhodnocení projektu:

- Na konci pilotní fáze bude projekt zhodnocen ve spolupráci s řediteli a ředitelkami zapojených škol a školními koordinátory PARO do škol. Získaná data budou využita k rozhodnutí o případném pokračování projektu (léto 2026).

Přínosy projektu

1. Sociální dopad:

- Podpora rovnosti příležitostí pro dívky bez ohledu na jejich socioekonomický status.
- Zlepšení psychické pohody a snížení stresu spojeného s menstruací.

2. Zdravotní a vzdělávací přínosy:

- Snížení absence dívek ve výuce.
- Prevence zdravotních rizik spojených s nedostatečnou hygienou.

3. Společenský dopad:

- Boj proti tabuizaci menstruace.
- Bourání stereotypů u dívek i u chlapců.
- Zlepšení komunikace mezi školou, rodiči a žákyněmi.
- Zvýšení míry společenské odpovědnosti města Brna.

Tento materiál nepodléhá projednání v komisi RMB.

Rozpočtové opatření

v tis. Kč

Běžné výdaje - zvýšení								
ORJ	§	pol.	ÚZ	ORG	Věcná náplň	Upr. rozpočet k 17.2.2025	Úprava rozpočtu +/-	Rozpočet po změně
6100	4329	5139		7610	Nákup materiálu jinde nezařazený	0	1 000	1 000
Financování - zvýšení								
ORJ	§	pol.	ÚZ	ORG	Věcná náplň	Upr. rozpočet k 17.2.2025	Úprava rozpočtu +/-	Rozpočet po změně
1700		8115			Zapojení Fondu rezerv a rozvoje - rezervy na vykrytí potřeb roku 2025	-300 000	1 000	-299 000